

# TUNTOSARVI

Nro 29 1985



# TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti  
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin  
Nro 29/85  
11. vuosikerta

JULKAISIJA Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen  
TOIMITTAJA Timo Perälä

TOIMITUKSEN OSOITE  
Näkövammaisten Keskusliitto  
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki  
puh. (90) 77041/227

## SISÄLLYS

Näkövammaisten ammattikoululta kuuluu hyvää.....	1
Näkövammaisten ammattikoulussa ennätys- määrä kuurosokeita oppilaita .....	2
Ajankohtaista .....	6
Lukijan palsta.....	9
Elävä tietokone .....	13

# TUNTOSARVI

20.9.1985

## Näkövammaisten ammattikoululta kuuluu hyvää

Näkövammaisten ammattikoulu on pyrkinyt ottamaan sisään kaikki kouluun pyrkineet. Tänä vuonna pyrkijöitä oli enemmän kuin koskaan ennen. Paljolti aluesihteerin työn ansiosta koulutuksesta kiinnostuneita kuulonäkövammaisia on nyt löytynyt ja tieto mennyt perille.

Tässä tilanteessa ammattikoulun laajennus valmistui kreivin aikaan. Vanhaan rakennukseen eivät kaikki halukkaat olisi opiskelemaan mahtuneet. Eikä tuolloin olisi ollut puhettakaan mistään uusista kursseista niin kuin nyt.

Näkövammaisten ammattikoululla näyttää asiat olevan mukavasti mallillaan. Tietysti on puutteita ja tarpeita, mutta eteenpäin on kuitenkin menty ja ollaan menossa hyvää vauhtia. Kuurosokeiden opetus laajenee ja opetuksen laatu kohentuu. Näin kuulonäkövammaisten mahdollisuudet itsenäiseen elämään ovat kymmenen vuoden kuluttua todennäköisesti vielä paremmat kuin nyt.

## Näkövammaisten ammattikoulussa ennätysmäärä kuurosokeita oppilaita

Näkövammaisten ammattikoulu on menossa vauhdilla eteenpäin. Uuden lisärakennuksen myötä koulu näyttää ulkoapäin uudistuneelta. Lisäksi koulussa on nyt enemmän kuurosokeita oppilaita kuin koskaan aikaisemmin. Nykyisen viidentoista kuurosokean lisäksi on talvella tulossa vielä kaksi oppilasta.

Parikymmentä vuotta sitten, jolloin ensimmäiset kuurosokeat oppilaat tulivat ammattikouluun, oli opetus lähinnä vain työnopetusta, kertoo koulun rehtori Jaana Aro. Teoriaa ei ollut lainkaan. Tänäpäin tilanne on toisenlainen, vaikka edelleenkin näkövammaisten ammattikoulussa opetellaan enemmän itse ammattitaitoja kuin ammattikouluissa yleensä. Ensimmäinen kuurosokeiden päätoiminen opettaja, Alli Leppälä, aloitti työnsä vasta kolme vuotta sitten. Kaikkiaan kuurosokeilla on kymmenen opettajaa.

»Paras tilanne olisi kuitenkin jos kaikille kuurosokeille oppilaille olisi henkilökohtainen opettaja. Silloin syntyisi suora kontakti opettajan ja oppilaan välille ja opetus olisi tehokkaimmillaan. Tulkki, vaikka hyväkin, ei voi koskaan korvata suoraa kontaktia», sanoo Alli Leppälä.

Apulaisrehtori Jouni Onnelan mielestä kohennettavaa löytyisi myös muualta. Sopeutumisvalmennuskursseja pitäisi olla Onnelan mielestä nykyistä enem-



**Näkövammaisten ammattikoulun uudessa lisärakennuksessa on paljon uutta tilaa myös kuurosokeille opiskelijoille.**

män. Silloin ammattikoulussa päästäisiin heti käsiksi ammatin opettelemiseen, eikä tarvitsisi enää ammattikoulussa opetella perusasioita kuten pukemista ja puhtautta. Joitakin oppilaita ei näiden syiden vuoksi voida lainkaan ottaa ammattikouluun.

Sopeutumisvalmennuskurssien lisääminen kuuluu kuurosokeiden yhdistyksen ohjelmaan ensi vuonna, joten tämäkin asia lähtee korjautumaan. Rehtori Jaana Aro on muutoinkin tyytyväinen kuurosokeiden yhdistyksen ja näkövammaisten ammattikoulun väliseen

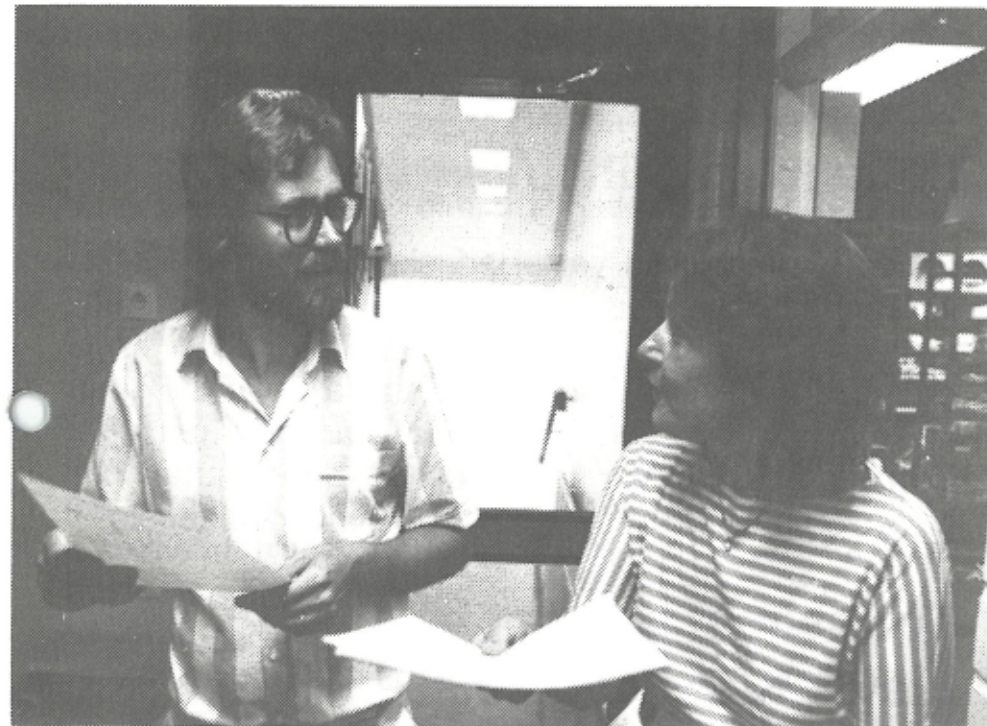
yhteistyöhön. Yhdistyksen ansiosta kuurosokeilla on ammattikoulun jälkeen paljon paremmat sijoittautumismahdollisuudet kuin esimerkiksi kehitysvammaisilla ja monivammaisilla, joita on myös ammattikoulussa.

### Opetukseen tulossa uutta

Toiset alat ovat toisia suosittumia Näkövammaisten ammattikoulussakin. Hoito-osastolle on tungosta niin kuin kaikkiin muihinkin terveydenhuoltoalan oppilaitoksiin Suomessa. Kuurosokeille on suunnitteilla oma hoito-osaston kurssi. »Joulun jälkeen alkaa tämän alan esikurssi jos kaikki menee suunnitelmien mukaan», lupaa rehtori Aro.

Menossa on myös työ oppimateriaalin hankkimiseksi kuurosokeille hierojiksi opiskeleville. Heille pyritään saamaan kunnon kirjat mistä opiskella. Oppikirjatilanne on kaiken kaikkiaan huono: esimerkiksi suomen kielen kirja puuttuu kokonaan! DiaLogos-laite tulee jonkin verran parantamaan tilannetta. Ensimmäinen laite saataneen vielä tämän vuoden aikana ja sitä tullaan käyttämään kielen, pistekirjoituksen ja viittomakielen opiskeluun. DiaLogosta tullaan käyttämään luonnollisesti myös kommunikointiin, johon se on alunperin suunniteltukin.

Apulaisrehtori Jouni Onnela paljastaa myös, että kuurosokeille on suunnitteilla omia ammattikursseja. Näkövammaisten puolella tällaisista kursseista on jo kokemuksia: joukko pianonviritäjiä valmistui jokin aika sitten tällaiselta ammattikurssilta. Kuurosokeille tar-



**Kuurosokeiden opetuksen kehittämistä pohtivat apulaisrehtori Jouni Onnela ja rehtori Jaana Aro.**

koitetun ammattikurssin ammatista ei ole vielä tietoa. »Kun vain löytyisi sopiva kuurosokeiden ryhmä, joka haluaisi jonkin ammatin opiskella», Jouni Onnela pohdii. Ensimmäinen kuurosokeiden oma ammattikurssi voisi käynnistyä aikaisintaan 1987.

# AJANKOHTAISTA

## Louekoski puhemieheksi

Lähes yksimielisesti valitsi eduskunta ensimmäiseksi varapuhemieheksi varatuomari Matti Louekosken (sosialidemokraatti). Paikka tuli avoimeksi entisen varapuhemiehen Pirkko Työläjärven tultua valituksi Turun ja Porin läänin maaherraksi. Eduskunnan puhemiehet johtavat eduskunnan työskentelyä. Eduskunnan puhemiehenä on Erkki pystynen kokoomuspuolueesta.

## Tunnelmat kirsityvät Lievestuoreen lakoissa

### Metsä-Botnia aikoo viedä tukilakot oikeuteen

Lievestuoreen selluloosatehtaan sulkemisesta syntyneet myötätuntolakot ulottuivat keskiviikkona 11.9. jo 18 keskisuomalaiseen tehdasyksikköön. vuorokauden mittaiseen tukilakkoon osallistui arviolta 15.000 työntekijää paperi-, metalli-, puunjalostus-, kemian- ja vaatetusteollisuudessa.

Konkurssitehtaan toinen omistaja Metsä-Botnia, ilmoitti vievänsä lakkojen laillisuuden työtuomioistuinten ratkaistavaksi.

Lakoilla tuetaan Lievestuoreen tehtaan ammattiosaston vaatimusta, että uusien omistajien, Rauma-Repolan ja Metsä-Botnian, on yhdessä valtiovallan

kanssa pidettävä tehdas toiminnassa kunnes korvaavat työpaikat on järjestetty.

Kiistaan otti osaa myös kauppa- ja teollisuusministeriö. Se julkisti keskiviikkona tiedotteen, jossa ilmoitetaan, ettei tehtaan toiminnan jatkamiselle näytä olevan edellytyksiä.

Kiristynyt tilanne kuvastui työntekijäpuolen laajan lakkokokouksen suunnittelussa ensi viikoksi.

Myös Paperiliitto otti kantaa selkkaukseen vaati- malla uusia omistajia sekä kauppa- ja teollisuusministeriötä neuvottelemaan Lievestuoreen tehtaan toiminnan uudelleen aloittamisesta.

Selkkaus on alkanut herättää myös poliittista kiinnostusta. Keskiviikkona ainakin kommunistit, maaseudun puolue ja kristilliset ehättivät ilmaisemaan virallista myötätuntoaan Lievestuoreen tyntekijöille.

## Suomen toinen sydämensiirtopotilas kuoli

Vain viikon verra eli suomen toinen sydämensiirtopotilas. Noin 40-vuotias helsinkiläismies kuoli Helsingin Yliopistollisessa keskussairaalassa aivoverenvuotoon. Hänelle asennettu uusi sydän sen sijaan toimi loppuun asti hyvin.

Suomen ensimmäinen sydämensiirtopotilas kuoli helmikuussa vajaa kaksi viikkoa leikkauksen jälkeen. Hänen kehonsa ei hyväksynyt vierasta elintä (hylkimisreaktio).

## Oikeisto säilytti niukasti enemmistönsä Norjan suurkäräjillä

Pääministeri Kåre Willoch in johtama porvarillinen hallitus jatkaa vallassa Norjassa. Willoch in hallituksella on kuitenkin suurkäräjillä (vastaa suomen eduskuntaa) vain yhden äänen enemmistö, sillä vasemmisto lisäsi vaaleissa kannatustaan. Etenkin Norjan suurin puolue, vasemmistolainen Työväenpuolue, sai vaalovoiton, sillä uusille suurkäräjille se sai viisi edustajaa lisää.

## Suomalainen suunnisti maailmanmestariksi

Ensimmäisen kerran on suunnistuksen MM-kisoissa miesten sarjassa tullut voitto Suomeen. Tempun teki 25-vuotias vihtiläinen puutalousteknikko Kari Sallinen. Sallisen voitto oli kaiken lisäksi selvä, sillä toiseksi sijoittunut Norjan Tore Sagovolden hävisi runsaan viidentoista kilometrin pituisella lenkillä yli kaksi minuuttia. Sallinen voitti kilpailijansa tarkkudelleen. Vain yhtä rastia hän joutui hakemaan minuutin verran, muut rastit löytyivät miltei heti. Kilpailut järjestettiin Australiassa.

## Lukijan palsta

---

### Lapin taikaa

Oli elokuun 1. päivän aamu vuonna -77, kun heräsin klo 4 aamulla. Kahvit juotuani menin ulos puutarhaan. Katselin taloni pihalla uutuuttaan hohtavaa urheiluautoa ja ajattelin, että olis mukavaa lähteä ongelle johonkin kun on niin upea ilma. Kun sitten palasin siälle oli perhekin herännyt jo ylös. »Lähdetäänkö kalaan?» kysyin. »Mikäpäs siinä», sanoi vaimo, »otetaan evästä mukaan». »Ja paljon, sillä nyt mennään Hossaan saakka», sanoin. »Sopii», hän sanoi. Puolen tunnin päästä oltiin lähdössä. Ei siinä kauan haikailtu kun auto oli pakattu matkaa varten.

Matka sujui nopeasti, sillä konepellin alla kehräsi sataviisi hevosvoimaa. Saavuimme Kajaaniin iltapäivän aikaan ja yövyimme siellä leirialueella. Aamulla jatkoimme matkaa virkeinä. Ilmakin oli todella hieno. Perille Hossan lomakylään saavuttua pystytimme huvilateltan lähelle rantaa, jotta olisi helpompi kulkea kalassa ja samalla näkee paremmin maisemia. Se päivä meni saunomiseen ja ravintolassa ruokailuun. Kolmantena päivänä päätin lähteä kalaan, sillä aiemmalta reissulla tuli kalaa hyvin sieltä. Vaimo lähti viemään minua sinne ja palasi itse takaisin, kun 2-vuotiaan lapsen kanssa piti leikkiä. Lomapaikan keinoissa sovittiin, että hän hakee klo 20.00 pois.

Olin varannut evästä ja kalastusvehkeitten lisäksi kirveen ja poropuukon. Oli tarkoitus tehdä nuotio heti kun saan kalaa ja hiillostaa harjusta.

Kala ei syönyt, ei vaikka kuljin joen rantoja pitemmällekin. eväät loppui ja oli aikaa 5 tuntia ennen kuin minua tultaisiin hakemaan, joten päätin lähteä kävelen takaisin. Matkaa tulisi 10 km korvessa, joten epäroin vähän, sillä Kainuun korpi joka on Kuusamon alueella on tunnettua metsän isännän asuma-alueetta.

Ajattelin kuitenkin, että mitään ei nyt maantiellä tapahdu. Niin otin suunnan kohti Hossaa. Kun ehdin noin 4 km kävellä tuli pitkä suora, jonka toisessa päässä näkyi musta hahmo... aurinko paistoi suoraan edestä ja vaikka oikean silmän näkö oli silloin vielä kirkas ja pitkälle arottava en saanut selvää. Pysähdyin odottamaan. Erotin, että se liikkuu ylös, alas tyyliä. Jännitys tiheni, kädet alkoivat vapista ja lopulta vapisin koko äijä. Karhu tulee, välähti ajatuksissani. perhana! Mitä nyt teen? Vilkaisin tien vieressä olevia puita ja arvioin pääsenkö sinne karkuun. Katsoin lopulta parhaaksi jäädä paikoilleni ja otin kirveen ja puukon esille repusta. Repun laitoin selkääni takaisin, mutta hetken mietittyäni otinkin sen käteen. Ajattelin heittää sen ensin karhun silmille ja mennä ite perässä puukolla kurkkuun ja kirveellä kalloon. Mielessä heräsi toive paremmasta, itsesuojeluvaisto rauhoitti. en enää vapissut. Tuntui kuin nuo aseet antaisivat itseluottamusta karhua vastaan. Kyllä pärjään, ajattelin.

Hahmo läheni. Onko se karhu, ihan samalla lailla se tulee, mietin. en vielä erottanut varmasti. Aikaa ku-

lui ehkä pari minuuttia alkoi tulla epävarmuus. Ei voi olla totta. Ei ei se olekaan karhu vaan tummiin vaatteisiin pukeutunut rullasuksilla hiihtävä partanen mies... se kun huomasi että ollaan vastassa rautaisen tavarankansan kanssa niin vaihtoi noin 50 m ennen minua tien toiselle puolelle ja veti ohi todella lujaa ei sivulle eikä perään vilkaissut vaan paahtoi kuin henkensä hädässä ohi. Mitä lie kaveri ajatellut mielessään. Oli helpotuksen huokaus minulle kun tuo ei ollutkaan karhun köriläs. Pistin tavarat reppuun ja jatkoin matkaa hyvillä mielin.

Kun lopulta saavuin Hossaan ihmetteli vaimo millä pelin minä tulin. Vastasin, että kummareilla ja menin auton perästä ottamaan konjakkipullon jonka olin matkalle varannut sitä varten että lappalainen laulaisi kalapaikat sitä saatuaan. pienen napsun otettuani alkoi matkan rasitus helpottaa ja aloin kertoa kokemuksemiäni. Menin vielä teltan lähellä olevalle laiturille ja voi... siitähän se kala tuli. Sain harria ja ahventa sen verran, että saimme hyvän keiton niistä. Enää ei tullut miellen lähteä merta edemmäs kalaan.

Aika kului, oli hienot päivät vain meillä, ei ollut kiirettä. Tyttökin viihtyi keinuleikissään. Oli kuitenkin yksi asia joka keskeytti hieman loman, tytön rokotus 10. päivä elokuuta. Viivytimme lähtöä niin että 9. päivä lähdimme vasta paluumatkalle. Ajoimme levähdystaukoja lukuun ottamatta yhtä mittaa kotiin asti Lahteen ja 10. päivä tytär sai neuvolassa sen kaivatun ja matkan keskeyttäneen rokotteensa ja me saimme sen äkillisen harjuskeittohalunne tyydytettyä. Näin jälkeen

päin muistelen tuota reissua.

Lapin kuume kun iskee, se on jotakin sellaista jota sanat eivät riitä kuvaamaan. Se täytyy kokea itse. silloin on helpompi ymmärtää että mitä se on. ehkä sitä voi verrata kultakuumeeseen tai peräti lottovoittoon... mene ja tiedä.

Näin päättyi yksi monista seikkailuistani – jäi historian lehdille muistona menneistä ajoista...

Reissuterveisin Ossi Rajala

## KUORTANEELLA 1985

Viikko taas vierähtää Kuortaneen mailla  
Kuurosokeat olleet on kurssia vailla  
siksi nyt rallini raikaa, johon kuluttele  
paljon en aikaa.

Täällä sitä ollaan ja täällä myös näkee,  
Urheiluopiston toimintaväkee, jotka ohjaavan  
taitonsa soivat, näin sisältöä kurssiimme  
toivat.

Rehtori ohjasi liikunnat malliin, oppilaat  
opastivat ympäri hallin oli liikettä suuntaan  
jos toiseen, Kuurosokeat ne oppivat moisen.

Uimahallis ohjasi Reijo Hakorinta, liikettä aaltoili  
siisä vesipinta, pyöri piirit ne myötään  
ja vastaan, meni ohjelman suoritus nastaan.

Keittiölle lähetämme sellaiset terkut  
monenlaiset oli teillä tarjolla herkut.  
Oli lihat oli kalat vallan siikaa, moni heppu taisi  
syödä puolet liikaa.

Kaikessa pelasi se yhteistahti, siinähan  
se onkin se toiminnan mahti. Jos on mistä  
ottaa ja antaa, se parhaimman tuloksenkin kantaa.

Kaikille teille toivotan mä onnen.

- Lopuks vielä esittäisin sellaisen ponnen  
»Yhteistyöllä pitäkäämme yllä  
se korvaapi vaivansa kyllä».

Apo Mikkonen

## Numeromuistin huippu Wim Klein

### Elävä tietokone

Markku Rautonen

- Muistatko millaista oli oppia kertotaulut? Kun päästiin yhdeksän ja kymmenen kertotauluun, oltiin jo huipulla!

Hollantilainen Wim Klein hallitsee tuhannenkin kertotaulun. Pää on terävämpi kuin laskutikku, Wim Klein antaa tuloksia useamman desimaalin tarkkuudella kuin tavallisen kokoiset tasku- ja pöytälaskimet.



Linnanmäelläkin kansaa hämmästyttänyt Wim Klein oli kokeessa Helsingin yliopiston teoreettisen fysiikan laitoksella. Isäntinä herrat professorit, yleisönä ammattimatemaatikkoja. Wim Kleinin numerosarjat tarkistettiin asiantuntevasti tieteislaskimilla.

Ilmassa siis suuren tieteurheilujuhlan tuntua. Onnistuuko Wim Klein rikkomaan päässä laskun maailmanennätyksen?

Kolmastoista juuri satanumeroisesta luvusta, entinen ennätys 1 minuutti 28 sekuntia.

Mestari laskija lämmittelee aivoaparaattia selvittämällä pienempiä laskutoimituksia. Klein jakaa ja kertoo. Kun hän kirjoittaa tuloksia taululle liki parinkymmenen desimaalin tarkkuudella, yksikään paikalla oleva taskulaskin ei pysty niin suureen tarkkuuteen.

Wim Klein käsittelee lukuja, joita yleisö hänelle huutaa. Wim Klein kertoo syntymäajan kuultuaan, minä viikonpäivänä ihminen on syntynyt ja minä viikonpäivänä hän viettää 50-vuotispäivänsä, senkin kuinka monta päivää tai tuntia on kulunut syntymäpäivästä tähän hetkeen.

Sitten otetaan ennätyskoe, 13. juuri satanumeroisesta luvusta. Kysymys on siis siitä, mikä numero antaa tulokseksi tauluun kirjoitetun satanumeroisesta luvun kun se kerrotaan kolmesta kertaa itsellään.

Teoreettisen fysiikan professori Keijo Kajantie paljastaa numerosarjan, kellot alkavat käydä ja Klein laskea. Mies kirjoittaa kahdeksannumeroisesta vastauksesta ensiksi loppu- ja alkunumerot. Viimeksi kaksi keskimmästä, siinä tulee yhden numeron heitto.

Tauko, toinen yritys kun tauluun on kirjoitettu uusi pitkä luku. Nyt Klein kirjoittaa vastauksen alusta loppuun ja keskelle on taas tulla virhe, mutta mies huomaa korjata sen. Aikaa kuluu sata sekuntia ja entinen ennätys säilyy. Mutta maailmanennätys on Wim Kleinin itsensä nimissä.

– Harjoitus mestarin tekee, Wim Klein sanoo jälkeä päin. – Tarvitaan siinä muistiakin, myös sitä voi harjoittaa.

Pieni, harmaatukkainen mies on täyttänyt 72 vuotta. Elävä todiste siitä, että päävärkki toimii vanhemmitenkin jos sitä käytetään.

Miten tämän pikkumiehen lahjakkuus oikein pelaa, sitä eivät osaa selittää ainakaan paikalla olevat matemaatikot. Sen ainakin näkee, että luvut ovat hänelle sarjoja, potensseja ja näiden yhdistelmiä, eivät hahmottomia numerokasoja.

Wim Klein on laskenut koko ikänsä. Amsterdamissa syntynyt poika opiskeli aikansa lääketiedettä mutta antautui sitten päässä laskutaiteen palvelukseen. Hän selvisi juutalaisesta syntyperästään huolimatta saksalaismiehityksestä hengissä, hänestä tuli kautta Euroopan tunnettu numeroartisti.

Euroopan ydintutkimusjärjestö CERN palkkasi Kleinin 1950-luvun lopulla matemaatikokseen. Mies ratkoi tehtäviä, jotka nykyään annetaan tietokoneitten tehtäväksi.

– Kun ne saivat uudet isot tietokoneet, minä jouduin eläkkeelle, Wim Klein nauraa.

Mies ei kuitenkaan sano olevansa tarpeeton.

– Esiinnyn mielelläni oppilaitoksissa. Nuorille pitää näyttää, miten käyttökelpoinen laite ihmisen pää on tällaisessakin asiassa kuin laskeminen.